

MOKLASZ

Magyar Okleveles Adószakértők Egyesülete

A feltételes adómegállapítás nálunk és más országokban

Dr. Szabó Ildikó

Témakörök

1. Jogtörténeti előzmények
2. Közteherviselés eszközevé képes-e válni
3. Jogi (közhatalmi) döntések közötti elhelyezése
4. Bevezetésének célja
5. Feltételes adómegállapítás hazai fejlődése
6. Rendeltetésszerű joggyakorlás elvének érvényesülése
7. Jogorvoslat
8. Alkalmazhatóság – kötőerő – jogerő
9. Javaslatok

1. Jogtörténeti előzmények

1. Jogtörténeti előzmények

1. Őskor, ókor – adónyilvántartások
2. Ókori Róma – preator edictum
3. Feudális állam – az adómegajánlás joga
4. Abszolutizmus – adóhatóság – hatósági adómegállapítás
5. Polgári állam – hatósági adómegállapítás
6. Modern állam – önadózás – feltételes adómegállapítás

**2. A feltételes
adómegállapítás mint a
közteherviselési
kötelezettség teljesítését
elősegítő jogintézmény**

Közteherviselés fogalma

- Feudalizmus – nemesi kiváltságok
- Felvilágosodás – 1848-as forradalmak
- Dicey – el kell különíteni uralkodó és Parlament által kivetett adókat
- Szepesi György – jelentős társadalmi, szociális célok forrásának megteremtése
- Ferenczy Endre: mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez
- Pitti Zoltán: vagyonarányos hozzájárulás a közösségi kiadások finanszírozásához

Franciaországban a közteherviselési kötelezettség és a feltételes adómegállapítás

- Emberi és Polgári Jogok Nyilatkozatának 14. pontja rendelkezik először erről
- Francia Alkotmány, pénzügyi tárgyú törvények egyértelműen nem rendelkeznek e kötelezettségről
- Feltételes adómegállapításról sem rendelkeznek speciális jogforrásban
- Beruházások, azok utókövetése
- Hatályos törvényektől eltérhettek a határozatban 2000-ig

Németországban a közteherviselési kötelezettség és a feltételes adómegállapítás

- Alkotmány deklaratív módon nem rendelkezik erről
- Szövetségi Adóügyi Bíróság dönt a feltételes adómegállapítási kérelmekről
- Kizárólag jövőbeli ügylet tekintetében terjeszthető elő
- Kizárólag adójogi minősítésnek van helye
- Hatályos törvényektől nem lehet eltérni a határozatban

Olaszországban a közteherviselési kötelezettség és a feltételes adómegállapítás

- Adózói jogok nyilatkozatában szerepel a közteherviselési kötelezettség
- Kizárólag adójogi minősítés
- Olasz adóhatóság bírálja el a kérelmet
- Határozat kötelező ereje
- A rendeltetésszerű joggyakorlás érvényesülésének vizsgálata

Magyarországban a közteherviselési kötelezettség és a feltételes adómegállapítás

- 1707-11. Rákóczi féle szabadságharc
- 1848. évi VIII. törvénycikk
- Alkotmány – Alaptörvény
- Kérelem (képviselet, díj, időbeliség, formai követelmények)
- Határozat alkalmazhatósága, kötelező ereje
- Hatályos törvényektől nem térhetnek el a határozatban

Következtetések

1. A közteherviselési kötelezettség fogalma nem jelenik meg a vizsgált országok alkotmányainak jelentős részében.
2. A feltételes adómegállapítás a közteherviselési kötelezettség teljesítését jelentős mértékben elősegíti
  - Franciaországban,
  - Németországban,
  - Olaszországban és
  - Magyarországon.
3. A feltételes adómegállapítás minden adózó számára elérhető, Magyarországon azonban speciális feltételekkel.

3. Jogi (közhatalmi) döntések közötti elhelyezése

3. Jogi (közhatalmi) döntések közötti elhelyezése

1. A feltételes adómegállapítási eljárás közigazgatási eljárás-e?
Ha igen, akkor
Ha nem, ...
Mikor?
2. A feltételes adómegállapítás hatósági jogértelmezést segítő aktus-e?
  - Állásfoglalás?
  - Útmutató?
  - Közlemény?

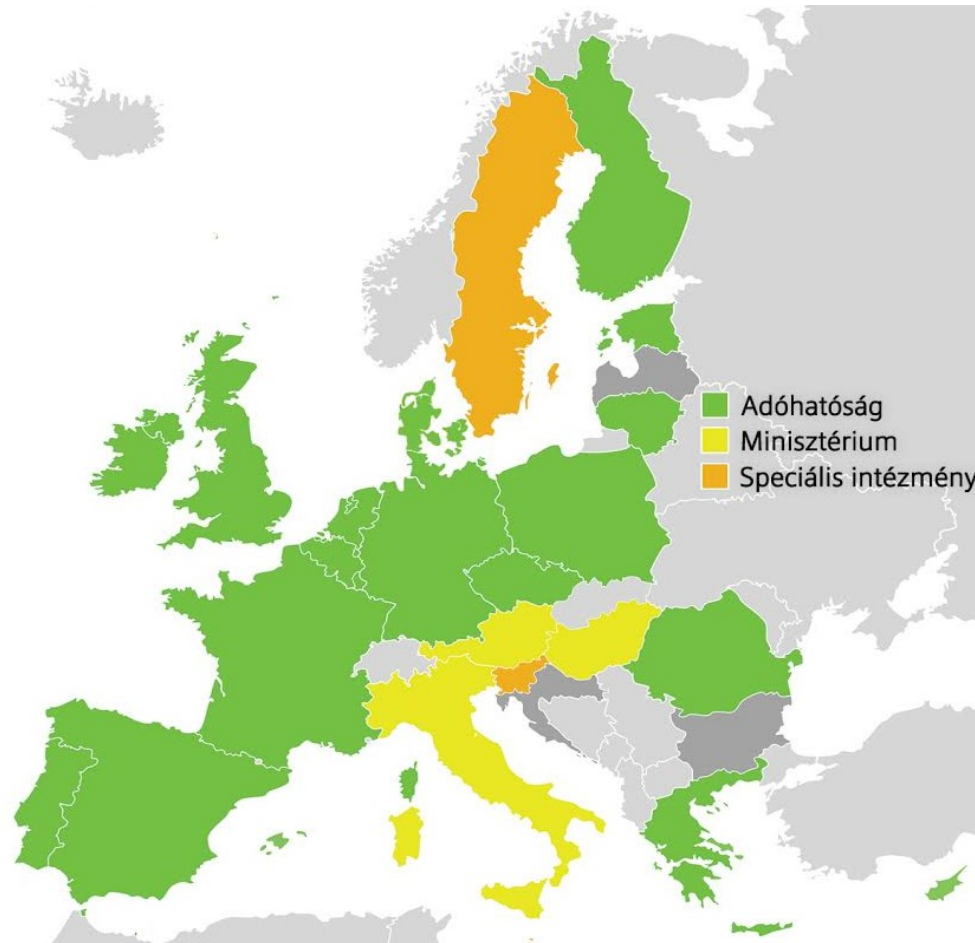
Alapelvek

A közigazgatási hatósági eljárás alapelvei	Feltételes adómegállapítás <u>magyar</u> szabályozásában érvényesül-e	Feltételes adómegállapítás <u>nemzetközi</u> szabályozásában érvényesül-e
Törvényesség elve	Igen.	Igen, kivéve 2014. december 31-ét megelőzően Luxemburg.
Hivatalbóli eljárás elve	Nem.	Nem.
Jóhiszeműség elve	Igen.	Igen.
Ügyfél szabadon határozhatja meg kapcsolattartás formáit	Nem, csak papír alapon.	Szinte minden országban eltérő szabályozás. Főszabály szerint érvényesül ez az alapelv.

Közigazgatási eljárás alanya: ügyfél – adózó

- **Ügyfél egyben adózó**
- **Külföldi illetőségű adózó is**
- **Svéd szabályozás szerint adóhatóság is kérhet feltételes adómegállapítást**

Közigazgatási eljárás alanya: hatóság – adóhatóság

Joghatóság, hatáskör, illetékesség

○ Joghatóság

- Magyar eljáró hatóság joghatósága
- Külföldi eljáró hatóság joghatósága
- Külföldi jog értelmezésének tilalma

○ Hatáskör

- Egységes uniós szabályozás

○ Illetékesség

- Országos vagy bontott

Kérelem

- **Jövőbeli jogügylet (tényre vagy adójogi minősítésre vonatkozik)**
- **Kérelmező szakmai álláspontja – Ontario**
- **Képviselet – Magyarország**
- **Díjfizetési kötelezettség – India, Luxemburg**
- **Elektronikusan benyújtható – Hollandia, Törökország**
- **Speciális követelmények például Hollandiában (a tranzakció Hollandiában valósuljon meg, Hollandiában végezzék hozzá a könyvelést, holland banknál vezetett bankszámlával rendelkezzen, minden adókötelezettségét teljesítse)**

Elsőfokú eljárás a feltételes adómegállapítás tekintetében

- Feltételes adómegállapítási kérelem
- Személyes konzultáció
- Képviselőhez kötöttség
- Eljárási díjfizetési kötelezettség

Feltételes adómegállapítási döntés formája

Jogerős határozat	Tájékoztató levél
Finnország	Hollandia
Egyesült Királyság	Dél-Afrikai Köztársaság
Németország	Ausztria
Luxemburg	Görögország
Magyarország	
Svédország	
Amerikai Egyesült Államok	
Dánia	

Feltételes adómegállapítás nyilvánosan elérhető

Átláthatóság jegyében a döntés hivatalosan közzétételre kerül	Adótitokra való tekintettel nem adható ki
India	Portugália
Egyesült Királyság	Franciaország
Svédország (anonimizálva)	Spanyolország
Olaszország	Magyarország
Szlovénia (anonimizálva)	Belgium

Feltételes adómegállapítás helye a hatósági jogértelmezést szolgáló aktusok között

- Állásfoglalás
- Útmutató
- Közlemény

Feltételes adómegállapítás során alkalmazandó szabályok

Art.	Ket.
➤ Kérelem	➤ Eljárási alapelvek
➤ Eljárási határidő	➤ Elsőfokú eljárás szabályai
➤ Képviselet	➤ Hatósági eljárás
➤ Szakhatóság	➤ Fellebbezés

Kutatási eredmények

**A feltételes adómegállapítási eljárás
közigazgatási eljárás**

JELENLEG,

DE

MI A JÖVŐ ????

4. Bevezetésének célja

Cél: beruházás ösztönzés

- Bevezetéskor meghatározott cél:
  - 1981-ben Ontario államban (Kanadában),
  - 1996-ban Magyarországon,
  - 2000-ben Indiában,
  - 2005-ben Szingapúrban,
- 2012. évi OECD kutatás (105 országra kiterjedően)
- A feltételes adómegállapítás a beruházások tekintetében inkább eszköz, mint önálló ösztönző

Cél - jogbiztonság

- 1961-ben vezették be Törökországba a kétértelmű jogértelmezések megszüntetésére
- 1991-ben lépett hatályba a Dél-Afrikai Köztársaságban
- 1998 – Portugália és Spanyolország (tájékoztatáshoz való joghoz kapcsolódóan vezették be)
- Olasz Adózói Jogok Nyilatkozata hangsúlyozza az átlátható adójogszabályokhoz való jogot
- 2015. EU jelentés – jogbiztonság megőrzése miatt szükséges jogintézmény

5. Feltételes adómegállapítás hazai fejlődése

Első korszak – bevezetés (1996-2001)

- **Beruházás ösztönzési cél, amelynek okai:**
  - **Tőkehiány**
  - **Privatizáció**
  - **Nagy volumenű beruházások számára a jogi környezet megteremtése**
  - **Adókedvezmények**
- **Puha eszköz és jogbiztonság**

Második korszak – finomhangolás (2001-2009)

- **Szerződés-típus, szerződés csomag**
- **Külföldi illetőségű személy is előterjesztheti**
- **Kérelem visszavonása**
- **Feltételes adómegállapítás időbeli hatályának kiterjesztése**

Harmadik korszak – magyar újítások (2012-2013)

- Tartós feltételes adómegállapítás
- Kérelem elbírálása sürgősségi eljárásban
- Adóhatóság bekapcsolása az eljárásba
- Kizárólag az adózóra vonatkozik
- Kutatás-fejlesztési tevékenység
- Jövőbeli ügyletnek nem minősülő ügyletre is benyújtható
- A feltételes adómegállapítás alkalmazhatóságának megállapítása

Negyedik korszak – nemzetközi trendek követése (2014-2016)

- Egyszerűsítés (díj, határidők)
- Jogorvoslat
- Személyes konzultáció
- Alkalmazhatóság és kötőerő időintervallumhoz való kötése, és annak meghosszabbíthatósága

Feltételes adómegállapítás iránti kérelemhez kapcsolódó díjtételek változása 1996. január 1-je és 2009. október 1-je között

millió forintban

	A díj alsó határa	A díj felső határa	Ha az ügylet tárgyának értéke nem állapítható meg	Szerződés-típus, szerződés-csomag
1996. 01. 1-jétől	0,25	5	0,25	-
2001. 01. 1-jétől	0,25	5	-	-
2004. 01. 1-jétől	0,3	7	-	10
2009. 10. 1-jétől	1	8	-	10

Feltételes adómegállapítás iránti kérelemhez kapcsolódó díjtételek változása 2012. január 1-je óta

millió forintban

	Alapdíj (AD)		Szerző- déstípus, szerző- dés- csomag	Sürgős- ségi eljárás esetén	Tartós fel- tételes adó- meg- állá- pítás esetén	Tartós fel- tételes adó- meg- állapítás sürgős- ségi eljárás esetén	Jövő- beli ügylet- nek nem minő- sülő ügylet esetén
	alsó határa	felső határa					
2012. 01. 1-jétől	1	8	10	2X AD	3X AD, legfel- jebb 15	3X AD, legfel- jebb 15	-
2013. 01. 1-jétől	1	8	10	2X AD, legfel- jebb 15	2X AD, legfel- jebb 15	2X AD, legfel- jebb 20	2X AD, legfel- jebb 15
2014. 01. 1-jétől	Egységesen 5		AD	8	8	11	AD

6. Rendeltetészerű joggyakorlás elvének érvényesülése

Rendeltetésszerű joggyakorlás

- Hong Kong külön szabályozás
- Olaszországban 1997-ben adóelkerülési magatartásokra nem vehető igénybe
- Magyar szabályozáshoz kapcsolódó eltérő értelmezések
Hadi László – Simon István – Deák Dániel
- Egy eljárás nem térhet el annak valódi tartalmától, természetétől (Aquinoi Szent Tamás nyomán)

7. Jogorvoslat

	Csak közigazgatási eljárás keretében van jogorvoslatra lehetőség	Csak bírósági eljárás keretében van jogorvoslatra lehetőség	Közigazgatási és bírósági eljárás keretében van jogorvoslatra lehetőség	Feltételes adómegállapítási eljárással szemben nincs jogorvoslatra lehetőség
Európa	Belgium	Németország	Dánia	Skócia
	Észtország	Svédország	Finnország	
	Magyarország (1996-2013)	Magyarország (2014-től)	Szlovákia	
			Málta	
Amerika	Argentína	Granada	Brazília	Nicaragua
	Guatemala	Mexikó	Kanada, Manitoba	
		Bolívia	Kanada, Ontario	
		USA, Idaho	Kanada, Québec	
			Kolumbia	
			Dominikai Köztársaság	
Ázsia			Kuvait	Malajzia
				Taiwan
Afrika			Egyiptom	
Ausztrália				Ausztrália

8. Alkalmazhatóság – kötőerő - jogerő

Jogerő

- **Alaki jogerő (döntés megtámadhatatlansága)**
- **Anyagi jogerő (döntés megváltoztathatatlansága)**
- **Jogbiztonság – stabilitás követelménye**
- **A jogerő beállításának időpontja**

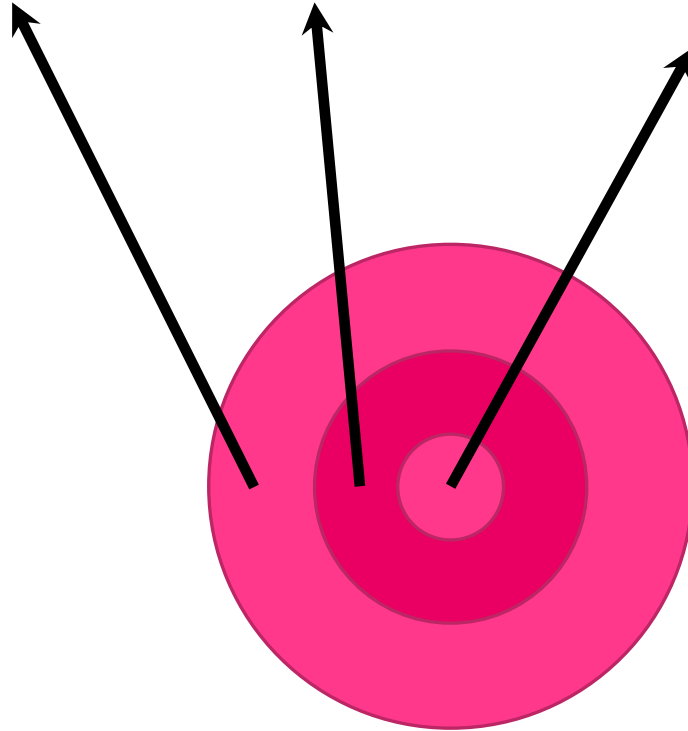
Kötőerő

- **A nemzetgazdasági miniszter határozata az adóhatóságot kötelezi**
  - **Változatlan tényállás**
  - **Érdemi jogszabályváltozás hiányában**
- **Tartós feltételes adómegállapítás**
  - **Jogszabályi követelmények**
  - **Speciális kötőerő: kérelem benyújtása és 2 év**

Alkalmazhatóság

- **A nemzetgazdasági miniszter határozatát az adózó alkalmazhatja**
  - **Változatlan tényállás**
  - **Érdemi jogszabályváltozás hiányában**
- **Adózót feltételes adómegállapítás nem köti, csak azt alkalmazhatja**
- **Utólag hatósági eljárásban megerősítést kérhet az adózó a Nemzetgazdasági Minisztériumtól**

Jogerő – kötőerő – alkalmazhatóság

2015. január 1-jétől hatályos változások

- Fix határidejű kötőerő kerül bevezetésre (5 év)
- Ez a kötőerő meghosszabbítható 2 évvel (kivéve tartós feltételes adómegállapítás)
- A nemzetgazdasági miniszter által kiadmányozott határozat kötőerejét alkalmazhatóságát a nemzetközi kötelezettségekben bekövetkezett változás is megszüntetheti

9. Javaslatok

Uniós irányelvi szabályozásra vonatkozó kutatói javaslatok témakörei

- Alapelvek (törvényesség elve, jóhiszemű eljárás elve, elektronikus kapcsolattartás, rendeltetésszerű joggyakorlás elve)
- Személyes konzultáció lehetősége
- Kérelem alapvető felépítése
- Feltételes adómegállapítás alkalmazhatósága, kötőereje
- Utókövetés, ellenőrzés

Hazai szabályozást érintő kutatói javaslatok témakörei

- Feltételes adómegállapítási eljárás díjának mértéke
- Feltételes adómegállapítás előterjesztésére jogosult képviselő
- Kapcsolati forma
- Utóellenőrzés, utókövetés
- Döntések valamilyen formában történő nyilvánosságra hozatala
- Rendeltetésszerű joggyakorlás elvének megjelenése, alkalmazása

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**